

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Antonija Jagodar
Zvanje	Profesor povijesti i sociologije
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	OŠ „Dr. Stjepan Ilijašević“ Oriovac
Adresa elektroničke pošte	antonija.jagodar@skole.hr
Naslov Metodičkih preporuka	Tema: Grčki gradovi – države Sparta i Atena Sparta i Atena – slični, a opet različiti
Predmet (ili međupredmetna tema)	Povijest
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	<p>U okviru sata Povijesti se izvodi:</p> <p>2. ciklus (3., 4. i 5. razred osnovne škole)</p> <p>Učiti kako učiti</p> <p>uku A.2.1. Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.</p> <p>uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.</p> <p>uku B.2.2. Na poticaj učitelja učenik prati svoje učenje i napredovanje tijekom učenja.</p> <p>uku B.2.4. Na poticaj učitelja, ali i samostalno, učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate te procjenjuje ostvareni napredak.</p> <p>uku C.2.2. Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju.</p> <p>uku C.2.3. Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.</p> <p>IKT</p> <p>ikt A.2.1. Učenik prema savjetu odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za</p>

	<p>obavljanje zadatka.</p> <p>ikt A.2.2.Učenik se samostalno koristi njemu poznatim uređajima i programima.</p> <p>ikt A.2.3.Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima.</p> <p>Osobni i socijalni razvoj</p> <p>osr A.2.1.Razvija sliku o sebi.</p> <p>osr A.2.2.Upravlja emocijama i ponašanjem.</p> <p>osr A.2.4.Razvija radne navike.</p> <p>osr B.2.2.Razvija komunikacijske kompetencije.</p> <p>osr B.2.4.Suradnički uči i radi u timu.</p> <p>Održivi razvoj</p> <p>odr C.2.1. Solidaran je i empatičan u odnosu prema ljudima i drugim živim bićima.</p> <p>Zdravlje</p> <p>B.2.1.A Razlikuje vrste komunikacije.</p> <p>Poduzetništvo</p> <p>pod B.2.2.Planira i upravlja aktivnostima.</p>
Razred	5. razred
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	<p>POV OŠ D.5.1.</p> <p>Učenik obrazlaže proces stvaranja i širenja države, državno uređenje i upravljanje državom u starome vijeku.</p>
Tijek nastavnog sata	<ol style="list-style-type: none">1. Učiteljica dijeli kartončiće/listiće papira na kojima učenici trebaju napisati odgovor na pitanja kojima će provjeriti jesu li razumjeli osnovne pojmove i koncepte.2. Učiteljica najavljuje naslov nastavne jedinice.3. Učenici pišu naslov nastavne jedinice.4. Učenici ponavljaju sadržaje uz pomoć povijesnog zemljovida.5. Učenici određuju smještaj Grčke te smještaje polisa na Peloponezu i na Atici.6. Učenici rješavaju prvi dio radnog listića. (prilog 1.) <p><u>Vrednovanje kao učenje</u></p> <ol style="list-style-type: none">7. Učenici provode samorefleksiju8. Nekoliko učenika prezentira svoje uratke cijelom razredu.9. Učenici u aplikaciji linoit ispisuju pojmove značajne za državno uređenje

	<p>u Sparti, a na zelene državno uređenje u Ateni.</p> <p>10. Učenici rješavaju drugi dio radnog listića koji se odnosi na razumijevanje povijesnih koncepata.</p> <p><u>Vrednovanje za učenje:</u></p> <p>11. Učenici razmjenjuju mišljenje o pitanjima i to tehnikom rotirajući pogled.</p> <p>12. Svaka skupina čita sve odgovore na postavljena pitanja, sumira odgovore i prezentira cijelom razredu.</p> <p><u>Vrednovanje naučenog</u></p> <p>13. Učenici dobivaju zadatak da dopune napola ispunjenu konceptualnu mapu. (prilog 3) izrađenu u alatu popplet</p> <p><u>Umna mapa</u></p> <p>http://popplet.com/app/#/5539687</p> <p>14. Učenici igraju kviz izrađen u alatu Foorms.</p> <p><u>Forms</u></p> <p>https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=FvJamzTGgEurAgvaPQKQkbJSm7bp-dlEnnA2NUqjQAFUQUURRQjdDT0VYV0tJUEc2M1ZDSUs4MFo1SS4u</p>
<p>Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)</p>	<p>Uvodni dio:</p> <p>Uloga učiteljice/vođenje procesa</p> <p>1. aktivnost</p> <p>Učiteljica dijeli kartončiće/listiće papira na kojima učenici trebaju napisati odgovor na pitanja kojima će provjeriti jesu li razumjeli osnovne pojmove i koncepte, treba li još što pojasniti i osvrtom na odgovore uvesti ih u temu.</p> <p>Učenici odgovaraju na pitanja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Koje se prvo grčko pleme doselilo i naselilo prostor Grče? Koje posljednje?2. Tko su stvaraoci mikenske kulture?3. Pod čijim se utjecajem razvijala mikenska kultura?4. Zašto se raspalo rodovsko, a nastalo robovlasničko društvo?5. Zašto su Grci oskudijevali u žitu?6. Od čega se živjelo u Grčkoj? <p>Učiteljica navodi da u svakoj zemlji s nastankom klasa nastaje i država.</p> <p>Učiteljica najavljuje da će danas saznati kako je država nastala u Grčkoj.</p> <p>Učiteljica uspoređuje Egipat kao jednu veliku državu i napominje da je Grčka mala zemlja u kojoj nastaje mnogo malih država.</p> <p>Učiteljica najavljuje naslov nastavne jedinice: Sparta i Atena – slični, a opet različiti.</p> <p>Učenici pišu naslov nastavne jedinice.</p>

Dvije države Atena i Sparta zaslužuju posebnu pažnju. Zašto?

O svemu tome upravo ćete čuti.

Da bi učenici bolje shvatili, zašto se društvo u Grčkoj podijelilo na aristokraciju, demos i robove, a kao posljedica toga je nastajanje mnogo gradskih država ukratko će se prisjetiti uz pomoć povijesnog zemljovida.

2. aktivnost

Uz pomoć povijesnog zemljovida učenici određuju smještaj Grčke (jug Balkanskog poluotoka, otoke Egejskog mora i obalu Male Azije), doseljavanje i naseljavanje plemena te smještaje polisa na Peloponezu i na Atici.

Učiteljica postavlja pitanja učenicima:

1. Odredite prostor tj. utvrdite dokle se prostire Grčka na sjeveru, jugu, istoku i zapadu.
2. Što prikazuje boje na zemljovidu Grčke?
3. Koja tri Grčka plemena naseljavaju prostor današnje Grčke?
4. Koji se polis ističe na poluotoku Peloponezu?
5. Koji polis je značajan za prostor Atike?

Učiteljica učenicima opisuje reljef, uzroke stvaranja velikog broja gradskih država (rascjepkanost Grčke teže prohodnim planinama) te koji kontinenti povezuju Grčku.

Učiteljica ističe da Sparta i Atena zaslužuju posebnu pozornost.

3. aktivnost

Učenici rješavaju prvi dio radnog listića. (prilog 1.) Učenici popunjavaju tablicu (rad u paru).

Jedan učenik izdvaja bitne sadržaje vezane za Spartu, a drugi za Atenu. Nakon što budu gotovi učenici u klupi uspoređuju svoje radove te pronalaze sličnosti i razlike u uređenju ova dva polisa i promišljaju o svom učenju.

Učenik promišlja o svom učenju (samorefleksija)

Vrednovanje kao učenje

Samovrednovanje

Stupanj zadovoljstva	Cijelo vrijeme	Često	Povremeno	Rijetko	Jako rijetko
	5	4	3	2	1
Osjećao sam se ugodno tijekom rada					
Suradivao sam					
Radili smo na zadatku					
Zadatak je bio jasan i dobro pripremljen.					
Zadatak smo izvršili u potpunosti					
Puno smo naučili obavljajući zadatak					

Nekoliko učenika prezentira svoje uratke cijelom razredu.

4.aktivnost

Učenici u <http://en.linoit.com/> na online oglasnoj ploči na "stickies"

ispisuju pojmove značajne za državno uređenje u Sparti, a na zelene državno uređenje u Ateni.

Učiteljica postavlja pitanja učenicima:

1. Tko je na čelu države u Sparti?
2. Tko ima stvarnu vlast?
3. Tko su robovi, a tko perijeci?
4. Čime su se bavili i gdje su živjeli?

Uloga učiteljice/vođenje procesa

Učiteljica objašnjava da su Spartu osnovali Dorani koji su se nazivali Spartancima. Oni su pokorili starosjedioce Ahejce i bezobzirno njima vladali. Pretvorili su ih u robove i perijeke –poluslobodne podanike kojima su oduzeli zemlju. Spartanaca je bilo oko deset tisuća , a pokoreni nekoliko stotina tisuća. Da bi održali vlast nad tolikim brojem pokoreni , Spartanci su osnovali snažnu vojničku državu.

U grčkoj pokrajini Atici bilo je više malih država, a najpoznatija među njima bila je Atena. Nakon dugo vremena Atena je ujedinila stanovništvo susjednih država i postala središte vlasti i kulture cijele Atike. Svi njezini stanovnici nazivali su se Atenjani.

Učiteljica postavlja pitanje učenicima:

Tko upravlja Atenom?

Usporedite upravljanje državom u Sparti i Ateni i objasnite razlike?

Aktivnost 5.

Učenici rješavaju drugi dio radnog listića koji se odnosi na razumijevanje povijesnih koncepata.

Slijedi analiza radnog listića uz pomoć zadanih pojmova.

Vrednovanje za učenje:

Učenici razmjenjuju mišljenje o pitanjima i to tehnikom rotirajući pogled. Po razredu su postavljeni papiri s pitanjima , a svaki papir ima drugačije pitanja. Učenici su u malim skupinama stanu uz jedan od pripremljenih pitanja, pa u zadanom vremenu pročitaju pitanja, o njemu razgovaraju i pišu svoje odgovore.

Pitanja:

1. Na čemu se temeljila ravnopravnost Spartanaca? Kakav su odgoj imali i zašto?
2. Zašto grčka aristokracija stvara državu?
3. Tko upravlja Atenom u to doba i čije interese država štiti?
4. Usporedite upravljanje državom u Sparti i Ateni. Objasni razlike!

Učiteljica daje znak, a skupine idu do novog pitanja, pročitaju pitanje i odgovore

	<p>prethodne skupine, razgovaraju te zapišu svoje odgovore. Tako se postupak ponavlja sve dok svaka skupina ne dođe do svog početnog pitanja.</p> <p>Svaka skupina čita sve odgovore na postavljena pitanja, sumira odgovore i prezentira cijelom razredu.</p> <p>Učiteljica čita Solonovu pjesmu u kojoj je on svoja politička shvaćanja tumačio narodu stihovima. (prilog 2.)</p> <p>Učiteljica postavlja pitanja učenicima:</p> <p>Na što Solon upozorava Atenjane? Kakve se vlasti moraju čuvati?</p> <p><u>Vrednovanje naučenog</u></p> <p>Završni dio sata. Učenici dobivaju zadatak da dopune napola ispunjenu konceptualnu mapu (prilog 3.) izrađenu u alatu popplet.</p> <p><u>Umna mapa</u></p> <p>http://popplet.com/app/#/5539687</p> <p>Zadatak je utvrditi znanje o državnom uređenju u Sparti i Ateni, sastavu društva te tko upravlja gradom-državom. Time učenici povezuju sadržaje učenja i vlastite ideje. Središnji pojam je polisi u Grčkoj, a iz te teme granaju se podteme Sparta i Atena te iz svake podteme proizlaze pojedinosti i ideje o zadanoj temi.</p> <p>Pojmove koje učenici moraju uklopiti u zadanu konceptualnu mapu su:</p> <p>Zadane pojmove učenici imaju izrađene u oblaku riječi (prilog 4. i prilog 5.)</p> <ul style="list-style-type: none">-Društvo; Spartanci, aristokracija, robovi, perijeci, demos, robovi,-Oblik vladavine: Robovlasnička demokratska republika, robovlasnička aristokratska monarhija, aristokratska republika, kraljevina <p>Učenici igraju kviz izrađen u Foormsu.</p> <p><u>Foorms</u></p> <p>https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=FvJamzTGgEurAgvaPQKQkbJSm7bp-dlEnnA2NUqjQAFUQURRQjdDT0VYV0tJUEc2M1ZDSUs4MFo1SS4u</p>
<p>Sadržaji koji se koriste u aktivnostima</p>	<p>Kartončići (listići papira)</p> <p>Povijesni zemljovid</p> <p>Radni listić (tablica)</p> <p>Lista za procjenu (samovrednovanje rada u paru)</p> <p>Online oglasna ploča (Linoit)</p> <p>Vrednovanje za učenje (Tehnika rotirajući pogled)</p>

	<p>Solonova pjesma</p> <p>Konceptualna mapa u alatu Popplet</p> <p>Oblak riječi</p> <p>Dodatan tekst o Spartanskom odgoju i Lakonskom izrazu</p> <p>Kviz u Foormsu</p>																																																
<p>Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute</p>	<p><u>Vrednovanje kao učenje</u></p> <p><u>Samovrednovanje</u></p> <table border="1" data-bbox="432 629 1294 958"> <thead> <tr> <th>Stupanj zadovoljstva</th> <th>Cijelo vrijeme</th> <th>Često</th> <th>Povremeno</th> <th>Rijetko</th> <th>Jako rijetko</th> </tr> <tr> <td></td> <td>5</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>2</td> <td>1</td> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Osjećao sam se ugodno tijekom rada</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Surađivao sam</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Radili smo na zadatku</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Zadatak je bio jasan i dobro pripremljen.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Zadatak smo izvršili u potpunosti</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Puno smo naučili obavljajući zadatak</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p><u>Vrednovanje za učenje:</u></p> <p>Učenici razmjenjuju mišljenje o pitanjima i to tehnikom rotirajući pogled. Po razredu su postavljeni papiri s pitanjima, a svaki papir ima drugačije pitanja. Učenici su u malim skupinama stanu uz jedan od pripremljenih pitanja, pa u zadanom vremenu pročitaju pitanja, o njemu razgovaraju i pišu svoje odgovore. Učiteljica daje znak, a skupine idu do novog pitanja, pročitaju pitanje i odgovore prethodne skupine, razgovaraju te zapišu svoje odgovore. Tako se postupak ponavlja sve dok svaka skupina ne dođe do svog početnog pitanja. Svaka skupina čita sve odgovore na postavljena pitanja, sumira odgovore i prezentira cijelom razredu.</p> <p><u>Vrednovanje naučenog</u></p> <p>Učenici dobivaju zadatak da dopune napola ispunjenu konceptualnu mapu. (prilog 3) izrađenu u alatu popplet.</p> <p>http://popplet.com/app/#/5539687</p>	Stupanj zadovoljstva	Cijelo vrijeme	Često	Povremeno	Rijetko	Jako rijetko		5	4	3	2	1	Osjećao sam se ugodno tijekom rada						Surađivao sam						Radili smo na zadatku						Zadatak je bio jasan i dobro pripremljen.						Zadatak smo izvršili u potpunosti						Puno smo naučili obavljajući zadatak					
Stupanj zadovoljstva	Cijelo vrijeme	Često	Povremeno	Rijetko	Jako rijetko																																												
	5	4	3	2	1																																												
Osjećao sam se ugodno tijekom rada																																																	
Surađivao sam																																																	
Radili smo na zadatku																																																	
Zadatak je bio jasan i dobro pripremljen.																																																	
Zadatak smo izvršili u potpunosti																																																	
Puno smo naučili obavljajući zadatak																																																	
<p>Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački</p>	<p>Problemski zadatak (Prilog 5.)</p> <p>Učenici čitaju tekst o odgoju u Sparti.</p> <p>Hipoteza:</p> <p>Spartanci su od ranog djetinjstva odgajali dječake i djevojčice strogo!</p> <p>Prihvaćaš li ovu hipotezu ili je odbacuješ. Ako je prihvaćaš zaokruži DA, a ako je odbacuješ zaokruži NE.</p>																																																

<p>zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi</p>	<p>Odaberi ispravne tvrdnje:</p> <p>1.Sparta je bila robovlasnička aristokratska monarhija</p> <p>2.Spartanske djevojke bile su zdrave, jake i smione</p> <p>3.U školi su učili da nakon postavljenog pitanja dobro razmisle, a zatim da odgovore jezgrovito i kratko.</p> <p>4. Dječake su učili lukavštini i bičevali pred žrtvenikom.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 20%;">A</td> <td style="width: 20%;">B</td> <td style="width: 20%;">C</td> <td style="width: 20%;">D</td> <td style="width: 20%;">E</td> </tr> <tr> <td>1,2,3</td> <td>1,3</td> <td>2,4</td> <td>4</td> <td>SVE</td> </tr> </table>	A	B	C	D	E	1,2,3	1,3	2,4	4	SVE
A	B	C	D	E							
1,2,3	1,3	2,4	4	SVE							
<p>DODATNI ELEMENTI¹</p>											
<p>Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema</p>	<p>2. ciklus (3., 4. i 5. razred osnovne škole)</p> <p>Hrvatski jezik</p> <p>OŠ HJ A.5.1. Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama.</p> <p>OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p> <p>Geografija</p> <p>GEO OŠ B.5.2. Učenik razlikuje vrste geografskih karata prema mjerilu i sadržaju te s pomoću tumača interpretira elemente karte na različitim prostornim razinama.</p> <p>Likovna kultura</p> <p>OŠ LK A.5.1. Učenik istražuje i interpretira različite sadržaje oblikujući ideje koje izražava služeći se likovnim i vizualnim jezikom.</p> <p>Informatika</p> <p>A.5.1 Nakon pete godine učenja predmeta Informatika u domeni Informacije i digitalna tehnologija učenik pronalazi i vrednuje informacije.</p>										
<p>Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost</p>	<p>Hrvatski jezik (uvježbavanje usmenog i pismenog izražavanja),</p> <p>Geografija (karta Europe)</p> <p>Sat razrednika (komunikacija)</p> <p>Korištenje tableta i IKT-a</p>										
<p>Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama</p>	<p>Usmjeravanje kratkim rečenicama, kartice s kratkim odabranim riječima, prilagođeni tisak, poticajna pitanja zatvorenog tipa, omogućiti dulje vrijeme za rad. Za potrebe samostalnog učenja u tekstu označiti ono što je bitno, tekst sažeti sa zadanim odgovorima.</p>										

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodčkih preporuka.

	1,2,3	1,3	2,4	4	SVE
Projektne zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	Projekt: Demokracija (atenska robovlasnička i danas u našoj zemlji) (tema iz SR u 5. razredu) Cilj: Projekt prema trajanju: tjedni Projekt prema oblicima rada i uključenim sudionicima: individualni, koji će na kraju biti prikazan kao razredni projekt. Učenici istražuju u školskoj knjižnici pomoću rječnika ili uz pomoć http://proleksis.lzmk.hr/ Pojmove: monarhija, republika, robovlasnička demokratska republika Provodi istraživanje, uspoređuje te na padlet zidu https://padlet.com/ ispisuju obilježja atenske robovlasničke demokraciju i demokraciju u našoj zemlji danas.				
Poveznice na multimedijске i interaktivne sadržaje	https://en.linoit.com http://proleksis.lzmk.hr/ http://popplet.com/app/#/5539687 https://padlet.com/ Forms https://wordart.com/create https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=FvJamzTGgEurAgvaPQKQkbJSm7bp-dlEnnA2NUqjQAFUQURRQjdDT0VYV0tJUEc2M1ZDSUs4MFo1SS4u				
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	Učenici će u školskoj knjižnici potražiti različite izvore znanja (Enciklopediju, rječnike, časopise, različitu literaturu za poticanje kreativnog izražavanja)				

Radni listić

prilog 1.

Grčki gradovi - države Sparta i Atena

Prvi dio

rad u paru

	Sparta	Atena
Smještaj		
Osnivači		
Sastav društva		

prilog 2.

Drugi dio

DRAKON

SOLON

KLISTEN

PIZISTRAT

Dopuni lentu vremena za zadanim pojmovima:

- Prvi pisani atenski zakonik
- Tiranija
- Uvedena vladavina naroda
- Uređeni imovinski odnosi
- Stroge kazne
- Punoljetni muškarci birani u Narodnu skupštinu

Grčki gradovi - države Sparta i Atena

Prvi dio

rad u paru

	Sparta	Atena
Smještaj	Peloponez	Atika
Osnivači	Dorani	Jonjani
Sastav društva	1.Spartanci 2.perijeci 3.robovi	1.aristokracija 2.demos (seljaci, obrtnici, trgovci) 3.robovi

Drugi dio

DRAKON

SOLON

KLISTEN

PIZISTRAT

Dopuni lentu vremena za zadanim pojmovima:

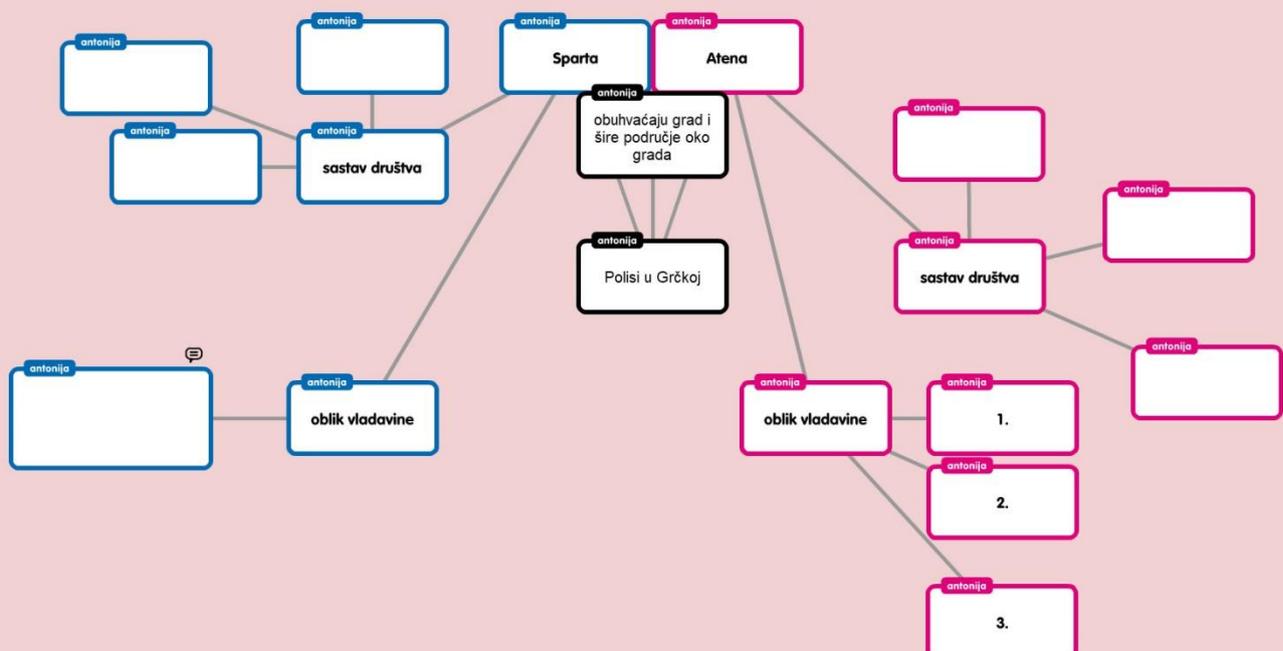
- Prvi pisani atenski zakonik
- Tiranija
- Uvedena vladavina naroda
- Uređeni imovinski odnosi
- Stroge kazne
- Punoljetni muškarci birani u Narodnu skupštinu

Prilog 2.

Solon pjesmom upozorava Atenjane
I dogodi se često da snijeg i led
Izenada katkad s neba padati počnu.
Bljesne li munja,
Mi znamo, zagrmjet će grom.
Moć je tiranina državi grob
Okovima teškim sapleo silnik narodu ruke.
Upao u zlo je narod zbog svog neznanja
Zato, ako se netko iznenada osili mnogo
Odmah mu podreži krila.
Jer kasno je onda
Kad mu ojača bijesna sila.

Blagota DRAŠKOVIĆ, Povijesna čitanka za peti razred, Zagreb,ŠK, 1986: 58-60

Prilog3.

Prilog 6.

Spartanski odgoj

Spartanac je od rođenja pa do smrti bio u službi države. Čim se dijete rodilo, već je država na njega stavila ruku: dijete bi pregledali činovnici, pa ako je bilo slabo bacili su ga u ponor planine Tajgeta. samo zdravo i jako dijete iz kojeg se mogao razviti hrabar vojnik ostavljeno je na životu. mušku djecu odgajali su do sedme godine roditelji, a onda bi dječaka preuzela u svoje ruke država. Dalje odgajanje bilo je samo vojničko. Zato su dječaci obavljali teške tjelesne vježbe, podnosili glad, krali hranu da bi se naučili lukavštini, ali ako bi ih tko u građi uhvatio, stigla bi ih zato što su se dali zateći teška kazna. da otvrdnu, svake bi godine bičevali mladiće pred žrtvenikom do krvi, i tko je dulje podnosio boli postigao bi veći ugled. stoga su mnogi pod bičem radije i umirali, samo da se proslave i da se ne osramote. I spartanske djevojke odgajale su se strogo i bavile se gimnastičkim vježbama i natjecanjima, pa su bile zdrave, jake i smione.

Živko JAKŠIĆ, Povijest starog vijeka, priručnik s čitankom, Zagreb,ŠK 1994. 41

Prilog 7.

Lakonski odgovori-Lakonizam

Lakonija (Sparta) je pokrajina u južnom dijelu Peloponeza. Tradicija kaže da su se stanovnici te pokrajine dobro izražavali smišljenim i kratkim rečenicama. Spartance su u školama učili da nakon postavljenog pitanja dobro razmisle, a zatim da odgovore jezgrovito i kratko. Kratkoća spartanskog izraza postala je poslovična još u starom vijeku. Taj se način izražavanja misli, prema nazivu pokrajine Lakonije naziva lakonskim.

To je, dakle, jasno, kratko i duhovito iskazivanje misli u kojem se izostavljaju riječi što se same po sebi mogu lako pogoditi.

Evo nekoliko primjera lakonskog iznošenja misli:

a) Za vrijeme grčko-perzijskih ratova jedan je glasnik javio Spartancima:

Perzijanci dolaze, dolaze u tolikom broju, da će njihove strelice zamračiti Sunce.

Odgovorili su: Bar ćemo se u sjeni boriti!

b) Neki je stranac upitao Spartanca njeguje li neku umjetnost.

Odgovorili su: Umjetnost zapovijedanja i slušanja

Blagota DRAŠKOVIĆ, Povijesna čitanka za peti razred, Zagreb,ŠK, 1986: 58-60